

สารบัญ

ข้อบังคับ

หมวด 400 การบริหารความเสี่ยง

	หน้า
401 หลักการบริหารความเสี่ยง	400-1
402 การดำเนินการเพื่อบริหารความเสี่ยง.....	400-1
403 การจัดส่งรายงาน	400-2
404 การดำรงฐานะทางการเงินหรือดำรงเงินกองทุน.....	400-4
404.01 การดำรงฐานะทางการเงินของสมาชิก.....	400-4
404.02 การดำรงเงินกองทุนของสมาชิก.....	400-5
405 การควบคุมมูลค่าการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์	400-7
406 การควบคุมค่าความเสี่ยงในระบบชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์	400-8
407 หลักประกัน.....	400-8
407.01 (1) การวางหลักประกัน.....	400-8
407.01 (2) การจัดเก็บและจัดทำบัญชีทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน.....	400-9
407.01 (3) ทรัพย์สินที่วางเป็นหลักประกันและวิธีการวางหลักประกัน	400-9
407.01 (4) การคำนวณมูลค่าหลักประกันและการเปลี่ยนหลักประกัน	400-10
407.01 (5) การบริหารหลักประกัน	400-11
407.01 (6) การคืนหลักประกัน	400-11

ข้อบังคับ

หมวด 400 การบริหารความเสี่ยง

401 หลักการบริหารความเสี่ยง

(1) สำนักหักบัญชีอาจจัดให้มีมาตรการบริหารความเสี่ยงในระบบชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์แตกต่างกันตามประเภทหลักทรัพย์ หรือประเภทสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักหักบัญชีกำหนด

*ในกรณีที่สมาชิกไม่อาจดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่สำนักหักบัญชีกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อบริหารความเสี่ยงในระบบงานชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ สำนักหักบัญชีอาจดำเนินการให้มีการวางหลักประกันหรือเรียกให้สมาชิกวางหลักประกันตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักหักบัญชีกำหนดได้

(2) สมาชิกมีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของสมาชิกให้เหมาะสมชัดเจน โดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้

(*ความในหลักเกณฑ์ 401(1) วรรคสอง เดิมถูกยกเลิก และให้ใช้ความใหม่นี้แทน โดยข้อบังคับของสำนักหักบัญชี (ในส่วนที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์) หมวด 400 การบริหารความเสี่ยง ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2562 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2562 เป็นต้นไป)

402 การดำเนินการเพื่อบริหารความเสี่ยง

เพื่อประโยชน์ในการบริหารความเสี่ยงในระบบชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ สำนักหักบัญชีอาจกำหนดให้สมาชิกปฏิบัติตามในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) จัดส่งรายงานเกี่ยวกับฐานะทางการเงินให้แก่สำนักหักบัญชี
- (2) ดำรงเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ก.ล.ด. หรือคณะกรรมการกำกับตลาดทุนกำหนด หรือการดำรงฐานะทางการเงินตามหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลการประกอบธุรกิจของนิติบุคคลดังกล่าวกำหนดตามกฎหมาย
- (3) ควบคุมมูลค่าการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ของสมาชิก
- (4) ควบคุมค่าความเสี่ยงในระบบการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักหักบัญชีกำหนด
- (5) ดำเนินการอื่นใดตามที่สำนักหักบัญชีกำหนด

*403 การจัดส่งรายงาน

** (1) สมาชิกต้องจัดส่งรายงานให้แก่สำนักหักบัญชีตามประเภทและกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ โดยให้จัดส่งผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อมต่อกับระบบงานของสำนักหักบัญชี หรือเป็นหนังสือหรือผ่านสื่ออื่นใดที่สำนักหักบัญชีกำหนด

(1.1) รายงานการคำนวณเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิที่สมาชิกรายส่งสำนักงาน ก.ล.ต. ดังต่อไปนี้

(ก) รายงานสถานะรายวัน

(ข) รายงานการคำนวณเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิของวันทำการสุดท้ายของเดือน

ให้สมาชิกจัดส่งรายงานตามวรรคหนึ่งตามระยะเวลาที่สำนักงาน ก.ล.ต. กำหนด หรือตามระยะเวลาที่สมาชิกได้รับการผ่อนผันจากสำนักงาน ก.ล.ต. แล้วแต่กรณี

(1.2) รายงานแสดงฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานที่สมาชิกรายส่งสำนักงาน ก.ล.ต. ดังต่อไปนี้

(ก) งวดประจำเดือน ให้จัดส่งตามระยะเวลาที่สำนักงาน ก.ล.ต. กำหนด หรือตามระยะเวลาที่สมาชิกได้รับการผ่อนผันจากสำนักงาน ก.ล.ต. แล้วแต่กรณี

(ข) งวดประจำ 6 เดือนแรกของปีบัญชี ให้จัดส่งภายใน 3 เดือน นับจากวันสิ้นสุดงวดการบัญชีดังกล่าว

(ค) งวดประจำปีบัญชี ให้จัดส่งภายใน 4 เดือน นับจากวันสิ้นปีบัญชีดังกล่าว

(1.3) รายงานการตรวจสอบภายใน (Internal Audit) และความเห็นใดๆ ที่เกี่ยวกับระบบหรือการดำเนินงานหลังการซื้อขายหลักทรัพย์และงานบริหารความเสี่ยงของสมาชิก เฉพาะส่วนที่มีนัยสำคัญ รวมทั้งรายงานผลการดำเนินการในส่วนที่มีนัยสำคัญของสมาชิกตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน (Internal Auditor) ให้จัดส่งปีละ 1 ครั้ง

(1.4) รายงานการกำกับดูแลการปฏิบัติตามข้อกำหนด หนังสือเวียน หรือคำสั่งของสำนักหักบัญชี (Compliance Report) เฉพาะส่วนที่มีนัยสำคัญ รวมทั้งรายงานผลการดำเนินการในส่วนที่มีนัยสำคัญของสมาชิกตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานตามข้อกำหนด หนังสือเวียน หรือคำสั่งของสำนักหักบัญชี (Compliance Officer) ให้จัดส่งปีละ 1 ครั้ง

สำนักหักบัญชีอาจยกเว้นการจัดส่งรายงานเกี่ยวกับฐานะทางการเงินหรือรายงานอื่นใดให้แก่สมาชิกตามที่สำนักหักบัญชีเห็นสมควรได้

(2) สมาชิกต้องรายงานเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ของสมาชิกรายส่งต่อไปนี้ พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลประกอบต่อสำนักหักบัญชี

(2.1) ในกรณีที่สมาชิกมีส่วนของผู้ถือหุ้นที่ปรับมูลค่าแล้ว (Adjusted Equity) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.1 เท่าของส่วนของผู้ถือหุ้นที่สมาชิกมีหน้าที่ต้องดำรงตามหลักเกณฑ์ที่สำนักหักบัญชีกำหนด

ในหมวด 300 ให้สมาชิกจัดส่งรายงานการคำนวณเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิให้กับสำนักหักบัญชีทุกวัน โดยให้จัดส่งภายในวันทำการถัดจากวันที่สมาชิกรายงานตาม (1) (1.2) จนกว่าสมาชิกจะแก้ไขเหตุ ดังกล่าวแล้วเสร็จ หรือตามระยะเวลาที่สำนักหักบัญชีเห็นสมควร

ทั้งนี้ การคำนวณส่วนของผู้ถือหุ้นที่ปรับมูลค่าแล้ว (Adjusted Equity) ตามวรรค หนึ่ง สำนักหักบัญชีจะไม่นับรวมกำไรจากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง

(2.2) ในกรณีที่สมาชิกมีเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิเมื่อสิ้นวันทำการใด ๆ ลดลงมาอยู่ ที่ระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 เท่าของหลักเกณฑ์ขั้นต่ำที่ต้องดำรงไว้ตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. หรือ คณะกรรมการกำกับตลาดทุนกำหนด ให้สมาชิกจัดส่งรายงานการคำนวณเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิ ให้กับสำนักหักบัญชีทุกวัน โดยให้จัดส่งภายในวันทำการถัดจากวันที่เกิดกรณีดังกล่าวจนกว่าจะสามารถ ดำรงเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้รายงานเป็นเวลา 7 วันทำการติดต่อกัน หรือตามระยะเวลาที่สำนักหักบัญชีกำหนด

(2.3) ในกรณีที่สมาชิกมีการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินงานของบริษัท เช่น การเปลี่ยนแปลงกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลที่มีอำนาจในการจัดการ การควบรวมบริษัท การ เปลี่ยนแปลงโครงสร้าง การดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงสัดส่วนของการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่เป็น จำนวนมากกว่าร้อยละ 25 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด ให้รายงานภายในวันทำการถัดจากวันที่เกิดกรณีดังกล่าว

(2.4) กรณีอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงาน ฐานะทางการเงิน และสภาพคล่อง ของสมาชิก ให้รายงานภายในวันทำการถัดจากวันที่สมาชิกทราบถึงกรณีดังกล่าว

(3) ในกรณีที่สมาชิกจัดส่งรายงานเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน โดยมีข้อมูลไม่ถูกต้องหรือไม่ ครบถ้วน สมาชิกอาจขอแก้ไขข้อมูลดังกล่าวให้ถูกต้องครบถ้วนได้ โดยจัดส่งรายงานเกี่ยวกับฐานะทาง การเงินที่แก้ไขตามวิธีการเดียวกับที่สมาชิกจัดส่งรายงานดังกล่าวให้กับสำนักหักบัญชีโดยทันที

เพื่อประโยชน์ในการกำกับและตรวจสอบการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ ฐานะการเงิน และการดำเนินงานของสมาชิก สำนักหักบัญชีอาจแจ้งให้สมาชิกจัดส่งรายงานอื่นและกำหนดเวลาจัดส่งได้ ตามที่เห็นสมควร

(4) หากสมาชิกไม่สามารถจัดส่งรายงานได้ภายในระยะเวลาที่สำนักหักบัญชีกำหนด ให้ สมาชิกแจ้งล่วงหน้าก่อนวันครบกำหนดส่งพร้อมเหตุผลและความจำเป็นในการส่งล่าช้า ซึ่งสำนักหักบัญชี จะพิจารณาเป็นรายกรณี

ในกรณีที่สมาชิกจัดส่งเป็นหนังสือ สมาชิกต้องดำเนินการให้กรรมการที่มีอำนาจลงนาม ผูกพันบริษัทซึ่งปรากฏตามหนังสือรับรองการจดทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทที่ออกโดยกรมพัฒนาธุรกิจ การค้ากระทรวงพาณิชย์ลงลายมือชื่อรับรองในรายงานที่สมาชิกจัดส่งเป็นหนังสือด้วย

(*ความในหลักเกณฑ์ 403 เดิมถูกยกเลิก และให้ใช้ความใหม่นี้แทน โดยข้อบังคับของสำนักหักบัญชี (ในส่วนที่ เกี่ยวกับหลักทรัพย์) หมวด 400 การบริหารความเสี่ยง ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2562 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2562 เป็นต้นไป)

(** ความในหลักเกณฑ์ 403(1) เดิมถูกยกเลิก และให้ใช้ความใหม่แทน โดยข้อบังคับของสำนักหักบัญชี (ในส่วนที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์) หมวด 400 การบริหารความเสี่ยง ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2563 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2563 เป็นต้นไป)

*404 การดำรงฐานะทางการเงินหรือดำรงเงินกองทุน

404.01 การดำรงฐานะทางการเงินของสมาชิก

(1) กรณีสมาชิกมีส่วนของผู้ถือหุ้นน้อยกว่าจำนวนที่สำนักหักบัญชีกำหนดตามข้อบังคับหมวด 300 (ข้อบังคับว่าด้วยสมาชิก) สำนักหักบัญชีอาจพิจารณาผ่อนผัน โดยให้สมาชิกดำเนินการดังต่อไปนี้

(1.1) แจ้งเหตุดังกล่าวเป็นหนังสือให้สำนักหักบัญชีทราบภายใน 5 วันทำการนับแต่วันที่สมาชิกจัดส่งรายงานแสดงฐานะทางการเงินให้แก่สำนักหักบัญชี

(1.2) ส่งรายงานการคำนวณเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิให้แก่สำนักหักบัญชีตามหลักเกณฑ์ 403 (2) (2.1)

(1.3) ส่งแผนการแก้ไขส่วนของผู้ถือหุ้นให้แก่สำนักหักบัญชีภายใน 60 วันนับแต่วันที่สมาชิกไม่สามารถดำรงส่วนของผู้ถือหุ้นได้ หรือตามระยะเวลาที่สำนักหักบัญชีเห็นสมควร ยกเว้นกรณีที่สมาชิกสามารถดำรงส่วนของผู้ถือหุ้นได้ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักหักบัญชีกำหนดภายในงวดประจำเดือนถัดไป

(1.4) แจ้งความคืบหน้าการดำเนินการตามแผนการแก้ไขส่วนของผู้ถือหุ้นให้สำนักหักบัญชีทราบภายใน 90 วันนับแต่วันที่สมาชิกไม่สามารถดำรงส่วนของผู้ถือหุ้นได้

(1.5) ดำรงส่วนของผู้ถือหุ้นให้ไม่น้อยกว่าจำนวนที่สำนักหักบัญชีกำหนดตามข้อบังคับหมวด 300 (ข้อบังคับว่าด้วยสมาชิก) ภายใน 120 วันนับแต่วันที่สมาชิกมีส่วนของผู้ถือหุ้นน้อยกว่าจำนวนดังกล่าว หรือตามระยะเวลาที่สำนักหักบัญชีเห็นสมควร

กรณีที่สมาชิกมีหน้าที่ต้องนำส่งหนังสือ รายงาน หรือเอกสารอื่นใดตามข้อ (1) วรรคหนึ่ง ให้สมาชิกดำเนินการตามวิธีการที่สำนักหักบัญชีกำหนด

(2) ในระหว่างที่สมาชิกมีส่วนของผู้ถือหุ้นน้อยกว่าจำนวนที่สำนักหักบัญชีกำหนดตามข้อบังคับหมวด 300 (ข้อบังคับว่าด้วยสมาชิก) สำนักหักบัญชีอาจพิจารณาดำเนินการจำกัดปริมาณธุรกรรมในบัญชีของสมาชิก

กรณีสมาชิกที่ถูกจำกัดปริมาณธุรกรรมตามข้อ (2) วรรคหนึ่ง ประสงค์จะขอวางหลักประกันแทนการถูกจำกัดปริมาณธุรกรรมในบัญชีของสมาชิก ให้สมาชิกแจ้งความประสงค์มายังสำนักหักบัญชี พร้อมทั้งดำเนินการวางหลักประกันเพื่อการบริหารความเสี่ยงตามวิธีการที่สำนักหักบัญชีกำหนด

ทั้งนี้ ในระหว่างที่สมาชิกมีส่วนของผู้ถือหุ้นน้อยกว่าจำนวนที่สำนักหักบัญชีกำหนด สำนักหักบัญชีอาจดำเนินการบังคับหลักประกันที่สมาชิกได้วางไว้กับสำนักหักบัญชีตามข้อ (2) วรรคสอง เพื่อนำเงินมาชำระหนี้หรือค่าเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้นได้

(3) เมื่อมีเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เกิดขึ้นกับสมาชิก

(3.1) สมาชิกไม่จัดส่งแผนการแก้ไขส่วนของผู้ถือหุ้นให้แก่สำนักหักบัญชีได้ภายในระยะเวลาที่สำนักหักบัญชีกำหนดหรือภายในระยะเวลาที่ได้รับการผ่อนผันจากสำนักหักบัญชี

(3.2) สมาชิกไม่สามารถแก้ไขส่วนของผู้ถือหุ้นได้ภายในระยะเวลาที่สำนักหักบัญชีกำหนดหรือภายในระยะเวลาที่ได้รับการผ่อนผันจากสำนักหักบัญชี

(3.3) สมาชิกมีส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำกว่าศูนย์

(3.4) สมาชิกมีการกระทำหรือมีเหตุอื่นใดที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อระบบการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์

สำนักหักบัญชีอาจพิจารณาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้ กับสมาชิกรายที่มีเหตุตามข้อ (3) วรรคหนึ่ง

(ก) จำกัดปริมาณธุรกรรมในบัญชีของสมาชิกและบัญชีของลูกค้าของสมาชิก

(ข) ระงับการให้บริการของสำนักหักบัญชีเป็นการชั่วคราว

(ค) ให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของสำนักหักบัญชี

ในกรณีที่สำนักหักบัญชีระงับการให้บริการแก่สมาชิกเป็นการชั่วคราวตามข้อ (3) วรรคสอง (ข) สำหรับบริการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ สำนักหักบัญชีอาจร้องขอให้ตลาดหลักทรัพย์พิจารณาดำเนินการใด ๆ เพื่อระงับการซื้อขายหลักทรัพย์ของสมาชิกรายดังกล่าวในตลาดหลักทรัพย์ได้ตามที่ตลาดหลักทรัพย์เห็นสมควร

(4) กรณีสมาชิกรายใดที่สามารถแก้ไขให้มีส่วนของผู้ถือหุ้นตามหลักเกณฑ์ที่สำนักหักบัญชีกำหนดได้แล้ว แต่ไม่สามารถชำระส่วนของผู้ถือหุ้นได้ภายในรอบระยะเวลา 12 งวดประจําเดือนนับตั้งแต่เดือนล่าสุดที่สมาชิกมีส่วนของผู้ถือหุ้นน้อยกว่าจำนวนที่สำนักหักบัญชีกำหนด สำนักหักบัญชีอาจพิจารณาให้สมาชิกรายนั้นนำส่งเงินสมทบเข้ากองทุน Clearing Fund เป็น 2 เท่าของเงินสมทบรายเดือนตามที่ได้รับแจ้งจากสำนักหักบัญชีตามข้อบังคับหมวด 700 (ข้อบังคับว่าด้วยทรัพย์สินเพื่อความมั่นคง) จนกว่าสมาชิกจะสามารถชำระส่วนของผู้ถือหุ้นได้ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักหักบัญชีกำหนด

404.02 การดำรงเงินกองทุนของสมาชิก

(1) กรณีสมาชิกไม่สามารถดำรงเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. หรือคณะกรรมการกำกับตลาดทุนกำหนด สำนักหักบัญชีอาจพิจารณาผ่อนผัน โดยให้สมาชิกดำเนินการดังต่อไปนี้

(1.1) แจ้งเหตุดังกล่าวเป็นหนังสือให้สำนักหักบัญชีทราบภายในวันทำการถัดจากวันที่สมาชิกไม่สามารถดำรงเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิได้

(1.2) ส่งรายงานการคำนวณเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิให้แก่สำนักหักบัญชีตามหลักเกณฑ์ 403 (2) (2.2)

(1.3) ส่งแผนการแก้ไขการดำรงเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิให้แก่สำนักหักบัญชี (ก) ตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. หรือคณะกรรมการกำกับตลาดทุนกำหนด หรือตามระยะเวลาที่สมาชิกได้รับการผ่อนผันจากสำนักงาน ก.ล.ต. (แล้วแต่กรณี) หรือ (ข) ตามระยะเวลาที่สำนักหักบัญชีเห็นสมควร

(1.4) ดำรงเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิให้ได้ (ก) ตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. หรือคณะกรรมการกำกับตลาดทุนกำหนด หรือตามระยะเวลาที่ได้รับการผ่อนผันจากสำนักงาน ก.ล.ต. (แล้วแต่กรณี) หรือ (ข) ตามระยะเวลาที่สำนักหักบัญชีเห็นสมควร

กรณีที่มีหน้าที่ต้องนำส่งหนังสือ รายงาน หรือเอกสารอื่นใดตามข้อ (1) วรรคหนึ่ง ให้สมาชิกดำเนินการตามวิธีการที่สำนักหักบัญชีกำหนด

(2) ในระหว่างที่สมาชิกไม่สามารถดำรงเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. หรือคณะกรรมการกำกับตลาดทุนกำหนด สำนักหักบัญชีอาจพิจารณาดำเนินการจำกัดปริมาณธุรกรรมในบัญชีของสมาชิก

กรณีสมาชิกที่ถูกจำกัดปริมาณธุรกรรมตามข้อ (2) วรรคหนึ่ง ประสงค์จะขอวางหลักประกัน แทนการถูกจำกัดปริมาณธุรกรรมในบัญชีของสมาชิก ให้สมาชิกแจ้งความประสงค์มายังสำนักหักบัญชี พร้อมทั้งดำเนินการวางหลักประกันเพื่อการบริหารความเสี่ยงตามวิธีการที่สำนักหักบัญชีกำหนด

ทั้งนี้ ในระหว่างที่สมาชิกไม่สามารถดำรงเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด สำนักหักบัญชีอาจดำเนินการบังคับหลักประกันที่สมาชิกได้วางไว้กับสำนักหักบัญชีตามข้อ (2) วรรคสอง เพื่อนำเงินมาชำระหนี้หรือค่าเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้นได้

(3) เมื่อมีเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เกิดขึ้นกับสมาชิก

(3.1) สมาชิกไม่จัดส่งแผนการแก้ไขการดำรงเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิให้แก่สำนักหักบัญชีได้ตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. หรือคณะกรรมการกำกับตลาดทุนกำหนด หรือตามระยะเวลาที่ได้รับการผ่อนผันจากสำนักงาน ก.ล.ต. แล้วแต่กรณี หรือตามระยะเวลาที่สำนักหักบัญชีเห็นสมควร

(3.2) สมาชิกไม่สามารถดำรงเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิได้ตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. หรือคณะกรรมการกำกับตลาดทุนกำหนด หรือตามระยะเวลาที่ได้รับการผ่อนผันจากสำนักงาน ก.ล.ต. แล้วแต่กรณี หรือตามระยะเวลาที่สำนักหักบัญชีเห็นสมควร

(3.3) สมาชิกมีเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิต่ำกว่าศูนย์ติดต่อกันเกิน 5 วันทำการ

(3.4) สมาชิกมีการกระทำหรือมีเหตุอื่นใดที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อระบบการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์

สำนักหักบัญชีอาจพิจารณาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้ กับสมาชิก รายที่มีเหตุตามข้อ (3) วรรคหนึ่ง

- (ก) จำกัดปริมาณธุรกรรมในบัญชีของสมาชิกและบัญชีของลูกค้าของสมาชิก
- (ข) ระงับการให้บริการของสำนักหักบัญชีเป็นการชั่วคราว
- (ค) ให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของสำนักหักบัญชี

ในกรณีที่สำนักหักบัญชีระงับการให้บริการแก่สมาชิกเป็นการชั่วคราวตามข้อ (3) วรรคสอง (ข) สำหรับบริการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ สำนักหักบัญชีอาจร้องขอให้ตลาดหลักทรัพย์พิจารณา ดำเนินการใด ๆ เพื่อระงับการซื้อขายหลักทรัพย์ของสมาชิกรายดังกล่าวในตลาดหลักทรัพย์ได้ตามที่ตลาด หลักทรัพย์เห็นสมควร

(*ความในหลักเกณฑ์ 404 เดิมถูกยกเลิก และให้ใช้ความใหม่นี้แทน โดยข้อบังคับของสำนักหักบัญชี (ในส่วนที่ เกี่ยวกับหลักทรัพย์) หมวด 400 การบริหารความเสี่ยง ลงวันที่ 15 กรกฎาคม 2565 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2565 เป็นต้นไป)

***405 การควบคุมมูลค่าการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์**

สำนักหักบัญชีจะคำนวณมูลค่าการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ของสมาชิกที่คงค้างชำระ สุทธิเป็นประจำทุกวันทำการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักหักบัญชีกำหนด

ในกรณีที่มูลค่าการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ของสมาชิกที่คงค้างชำระสุทธิเกินจำนวน 8 เท่า ของเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิ สมาชิกต้องดำเนินการแก้ไขให้มูลค่าที่คงค้างชำระสุทธิไม่เกินจำนวนดังกล่าว ภายใน 90 วันนับแต่วันที่มูลค่าการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์คงค้างชำระสุทธิเกินจำนวนนั้น

ในระหว่างที่มูลค่าการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ของสมาชิกคงค้างชำระสุทธิเกินจำนวน ที่สำนักหักบัญชีกำหนด สมาชิกต้องวางหลักประกันเป็นจำนวนไม่น้อยกว่ามูลค่าการชำระราคาและส่งมอบ หลักทรัพย์ของสมาชิกที่คงค้างชำระสุทธิเกินจำนวนดังกล่าวภายในเวลาที่สำนักหักบัญชีกำหนด

ในกรณีที่สมาชิกไม่สามารถแก้ไขจำนวนมูลค่าการชำระราคาและการส่งมอบหลักทรัพย์ที่ คงค้างชำระสุทธิให้อยู่ภายในจำนวนและเวลาตามวรรคสอง สำนักหักบัญชีอาจกำหนดให้สมาชิกนั้นพ้นจาก การเป็นสมาชิกได้

(*ความในหลักเกณฑ์ 405 เดิมถูกยกเลิก และให้ใช้ความใหม่นี้แทน โดยข้อบังคับของสำนักหักบัญชี (ในส่วนที่ เกี่ยวกับหลักทรัพย์) หมวด 400 การบริหารความเสี่ยง ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2562 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2562 เป็นต้นไป)

*406 การควบคุมค่าความเสี่ยงในระบบชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์

สำนักหักบัญชีจะคำนวณค่าความเสี่ยงในระบบการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ของสมาชิกแต่ละรายเป็นประจำทุกวันทำการ เพื่อประเมินมูลค่าความเสียหายสูงสุดที่อาจเกิดขึ้นจากความผันผวนของราคาหลักทรัพย์ที่คงค้างรอการชำระราคาและส่งมอบสุทธิสะสมที่ระดับความเชื่อมั่นอย่างน้อยร้อยละ 99 โดยแยกตามประเภทบัญชีของสมาชิกและบัญชีของลูกค้าของสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักหักบัญชีกำหนด

ในกรณีที่สมาชิกมีค่าความเสี่ยงในระบบการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์เกินกว่าระดับที่สำนักหักบัญชีกำหนด ตามวิธีการคำนวณที่สำนักหักบัญชีกำหนด สำนักหักบัญชีอาจนำเงินสมทบเข้ากองทุน Clearing Fund ของสมาชิกมาใช้รองรับความเสี่ยงของสมาชิกได้โดยสมาชิกต้องวางหลักประกันเพื่อรองรับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมตามจำนวนที่สำนักหักบัญชีกำหนด ภายในเวลาที่สำนักหักบัญชีกำหนด

(*ความในหลักเกณฑ์ 406 เดิมถูกยกเลิก และให้ใช้ความใหม่นี้แทน โดยข้อบังคับของสำนักหักบัญชี (ในส่วนที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์) หมวด 400 การบริหารความเสี่ยง ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2562 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2562 เป็นต้นไป)

*407 หลักประกัน

407.01 (1) การวางหลักประกัน

ในกรณีที่สมาชิกไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรการบริหารความเสี่ยงตามหลักเกณฑ์ 402 ได้ สำนักหักบัญชีอาจเรียกให้สมาชิกวางหลักประกันตามมูลค่าและประเภททรัพย์สินตามที่สำนักหักบัญชีกำหนด และสำนักหักบัญชีอาจดำเนินการบังคับหลักประกันดังกล่าวเพื่อนำเงินมาชำระหนี้หรือค่าเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักหักบัญชีกำหนด

ในกรณีที่สมาชิกไม่วางหลักประกัน วางหลักประกันไม่ครบถ้วน หรือสำนักหักบัญชีบังคับหลักประกันได้ไม่เพียงพอภายในเวลาที่สำนักหักบัญชีกำหนด สำนักหักบัญชีอาจดำเนินการประการใดประการหนึ่งหรือหลายประการดังต่อไปนี้

- (1) เรียกให้สมาชิกวางหลักประกันเพิ่มเติมตามที่สำนักหักบัญชีกำหนด
- (2) ระงับการให้บริการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์แก่สมาชิกดังกล่าว และให้สมาชิกนั้น

ชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ตามวิธีการและเงื่อนไขที่สำนักหักบัญชีกำหนด

- (3) เปลี่ยนแปลงวิธีการและเงื่อนไขในการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ของสมาชิกดังกล่าว
- (4) มีคำสั่งให้สมาชิกดังกล่าวพ้นจากการเป็นสมาชิก

ทั้งนี้ สำนักหักบัญชีอาจแจ้งการดำเนินการดังกล่าวให้ตลาดหลักทรัพย์ทราบตามที่เห็นสมควร

407.01 (2) การจัดเก็บและจัดทำบัญชีทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน

สำนักหักบัญชีจะเก็บรักษาและดูแลทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันที่ได้รับจากสมาชิกโดยแยกทรัพย์สินดังกล่าวไว้ต่างหากจากทรัพย์สินของสำนักหักบัญชี

407.01 (3) ทรัพย์สินที่วางเป็นหลักประกันและวิธีการวางหลักประกัน

ทรัพย์สินที่สมาชิกอาจนำมาวางเพื่อเป็นหลักประกันมีดังต่อไปนี้

(1) เงินสดสกุลเงินบาท

ให้สมาชิกวางหลักประกัน โดยวิธีการดำรงเงินสดในบัญชีของสมาชิกเพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ตามที่สำนักหักบัญชีกำหนดหักโอนหรือสมาชิกโอนเงินสดเข้าบัญชีของสำนักหักบัญชี และจะถือว่าสมบูรณ์เมื่อสำนักหักบัญชีได้รับเงินสดสกุลเงินบาทถูกต้องครบถ้วนตามจำนวนที่สมาชิกมีหน้าที่ต้องวางหลักประกันโดยสมาชิกจะต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่สำนักหักบัญชีกำหนด

(2) หลักทรัพย์ตามที่สำนักหักบัญชีกำหนด

ให้สมาชิกวางหลักประกัน โดยวิธีการดำรงหลักทรัพย์ในบัญชีฝากหลักทรัพย์เพื่อการส่งมอบหรือรับมอบหลักทรัพย์ที่ซื้อขาย (Settlement Account) ของสมาชิกและ/หรือลูกค้าของสมาชิก แล้วแต่กรณี เพื่อให้ศูนย์รับฝากโอนหลักทรัพย์หรือสมาชิกโอนหลักทรัพย์เข้าบัญชีฝากหลักทรัพย์ที่สำนักหักบัญชีเปิดไว้กับศูนย์รับฝาก เพื่อวัตถุประสงค์ในการเก็บรักษาหลักประกัน และจะถือว่าการวางหลักประกันมีผลสมบูรณ์เมื่อศูนย์รับฝากได้หักโอนหลักทรัพย์เข้าบัญชีฝากหลักทรัพย์ที่สำนักหักบัญชีเปิดไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการเก็บรักษาหลักประกันของสมาชิกหรือลูกค้าของสมาชิก แล้วแต่กรณี หรือเมื่อสำนักหักบัญชีได้รับโอนหลักทรัพย์ โดยถูกต้องครบถ้วนตามจำนวนที่สมาชิกมีหน้าที่ต้องวางหลักประกัน ทั้งนี้ สมาชิกจะต้องดำเนินการวางหลักประกันให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่สำนักหักบัญชีกำหนด

หลักทรัพย์ตามวรรคหนึ่งต้องเป็นหลักทรัพย์ที่สมบูรณ์ ไม่บกพร่อง หรือถูกรอนสิทธิใดๆ และจะต้องมีสัดส่วนของประเภทหลักทรัพย์ (Concentration Limit) ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่สำนักหักบัญชีกำหนด ทั้งนี้ ในกรณีหลักทรัพย์ที่สมาชิกนำมาวางเป็นหลักประกันมีสัดส่วนเกินกว่าที่สำนักหักบัญชีกำหนด สำนักหักบัญชีอาจไม่คำนวณมูลค่าหลักทรัพย์ที่สมาชิกนำมาวางเป็นหลักประกันในส่วนที่เกินจากสัดส่วนที่สำนักหักบัญชีกำหนด หรืออาจดำเนินการคืนหลักประกันในส่วนที่เกินดังกล่าวหรือดำเนินการอื่นใดตามที่สำนักหักบัญชีเห็นสมควร

(3) ทรัพย์สินอื่นตามที่สำนักหักบัญชีกำหนด

ในกรณีที่สมาชิกไม่สามารถวางหลักประกันที่เป็นหลักทรัพย์ได้ครบถ้วนตามมูลค่าที่ได้รับแจ้งจากสำนักหักบัญชีภายในเวลาที่สำนักหักบัญชีกำหนด สมาชิกต้องดำรงเงินสดสกุลเงินบาทให้ครบถ้วนตามข้อมูลที่ได้รับแจ้งจากสำนักหักบัญชีเพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ตามที่สำนักหักบัญชีกำหนดหักโอนหรือสมาชิกโอนเงินสดเข้าบัญชีของสำนักหักบัญชี และจะถือว่าสมบูรณ์เมื่อสำนักหักบัญชีได้รับทรัพย์สินซึ่งมีมูลค่ารวมถูกต้องครบถ้วนตามจำนวนที่สมาชิกมีหน้าที่ต้องวางหลักประกัน โดยสมาชิกจะต้องดำเนินการดังกล่าวภายในเวลาที่สำนักหักบัญชีกำหนดและตามหลักเกณฑ์ที่สำนักหักบัญชีกำหนด

เมื่อการวางหลักประกันเสร็จสมบูรณ์แล้ว สมาชิกจะเพิกถอนการวางหลักประกันไม่ได้

407.01 (4) การคำนวณมูลค่าหลักประกันและการเปลี่ยนหลักประกัน

(1) การคำนวณมูลค่าหลักประกัน

สำนักหักบัญชีจะปรับมูลค่าทรัพย์สินที่วางเป็นหลักประกันให้เป็นไปตามราคาตลาด (Mark-to-Market) ซึ่งหักด้วยอัตราค่าความเสี่ยง (Haircut Rate) ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักหักบัญชีกำหนด โดยคำนวณอย่างน้อยวันทำการละ 1 ครั้ง

ในกรณีที่มูลค่าทรัพย์สินที่สมาชิกมีหน้าที่วางเป็นหลักประกันกับสำนักหักบัญชีมีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการปรับมูลค่าตามวรรคหนึ่ง สำนักหักบัญชีจะแจ้งให้สมาชิกทราบและสมาชิกมีหน้าที่วางหลักประกันให้ครบถ้วนตามจำนวนที่ได้รับแจ้งจากสำนักหักบัญชี

สำนักหักบัญชีอาจทบทวนอัตราค่าความเสี่ยง (Haircut Rate) เพื่อคำนวณมูลค่าหลักทรัพย์อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือตามที่สำนักหักบัญชีเห็นสมควร

(2) การเปลี่ยนหลักประกัน

เมื่อสมาชิกร้องขอหรือเมื่อมีเหตุจำเป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งดังต่อไปนี้เกิดขึ้น สมาชิกมีหน้าที่เปลี่ยนทรัพย์สินที่วางเป็นหลักประกันหรือแจ้งให้ลูกค้าทราบเพื่อดำเนินการเปลี่ยนทรัพย์สินที่วางเป็นหลักประกันภายในเวลาที่สำนักหักบัญชีกำหนด โดยทรัพย์สินที่นำมาวางแทนที่ทรัพย์สินเดิมจะต้องทำให้หลักประกันของสมาชิกหรือลูกค้าของสมาชิก แล้วแต่กรณี มีมูลค่าไม่น้อยกว่าหลักประกันที่สมาชิกมีหน้าที่ต้องดำรงไว้กับสำนักหักบัญชี ทั้งนี้เมื่อสำนักหักบัญชีได้รับหลักประกันใหม่แล้ว สำนักหักบัญชีจะคืนหลักประกันเดิมให้แก่สมาชิกเมื่อได้รับการร้องขอจากสมาชิก

(2.1) การจ่ายสิทธิประโยชน์ในหลักทรัพย์เป็นเงินปันผล หุ้นปันผล หรือดอกเบี้ย

(2.2) การจ่ายสิทธิประโยชน์ในหลักทรัพย์เป็นสิทธิจองซื้อหุ้นเพิ่มทุน

(2.3) การจ่ายสิทธิประโยชน์ใด ๆ ในหลักทรัพย์นอกจากตาม (2.1) และ (2.2)

(2.4) การรวมหรือควบกิจการที่ไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนหลักทรัพย์

(2.5) การนำหลักทรัพย์ไปใช้เพื่อการส่งมอบหลักทรัพย์ตามการประมวลผลข้อมูลที่สำนักหักบัญชีจัดทำขึ้น

(2.6) กรณีอื่นใดตามที่สำนักหักบัญชีกำหนด

ในกรณีที่สมาชิกหรือลูกค้าของสมาชิกไม่ดำเนินการเปลี่ยนทรัพย์สินที่วางเป็นหลักประกัน ในกรณีที่มีเหตุการณ์ตามวรรคหนึ่ง และมีสิทธิประโยชน์เกิดขึ้นจากทรัพย์สินที่วางเป็นหลักประกันนั้น สำนักหักบัญชีสงวนสิทธิในการพิจารณาดำเนินการใช้สิทธิที่ได้รับ หรือย่ำคืนสิทธิประโยชน์ให้แก่สมาชิก ภายหลังหักค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย และภาระภาษีที่เกี่ยวข้อง หรือไม่รับสิทธิประโยชน์ดังกล่าว หรือ ดำเนินการอื่นใดตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข หรือวิธีการที่สำนักหักบัญชีกำหนด โดยสมาชิกมีหน้าที่แจ้งให้ ลูกค้าของสมาชิกทราบและยินยอมให้สมาชิกปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สำนักหักบัญชี กำหนด

การดำเนินการใด ๆ ของสำนักหักบัญชีตามวรรคสองมีวัตถุประสงค์เพื่อการรับสิทธิ ประโยชน์ในทรัพย์สินในระหว่างที่วางเป็นหลักประกันเท่านั้น หากมีกรณีที่สำนักหักบัญชีต้องบังคับ หลักประกันในช่วงที่มีเหตุการณ์ตามวรรคหนึ่ง สำนักหักบัญชีมีสิทธิบังคับหลักประกันเพื่อการบริหาร ความเสี่ยงและการคั่นชำระราคาและการส่งมอบหลักทรัพย์ แล้วแต่กรณี

407.01(5) การบริหารหลักประกัน

สำนักหักบัญชีหรือบุคคลที่สำนักหักบัญชีมอบหมายอาจนำหลักประกันที่ได้รับจากสมาชิกไป บริหารจัดการ โดยขาดดอกผลหรือนำไปลงทุนได้

สำนักหักบัญชีอาจกำหนดนโยบายการบริหารหลักประกันเงินสดสกุลเงินบาทโดยอาจลงทุน ในหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินอื่นหรือไปหาผลประโยชน์โดยวิธีอื่นใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

(1.1) ตั๋วเงินคลัง พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย พันธบัตรกองทุนฟื้นฟู และพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

(1.2) พันธบัตรที่ออกโดยรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐหรือนิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะ จัดตั้งขึ้น โดยต้องเป็นพันธบัตรที่กระทรวงการคลังกำกับ

(1.3) เงินฝาก หรือบัตรเงินฝาก ของธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินอื่นที่มีกฎหมายเฉพาะ จัดตั้งขึ้น

การลงทุนในหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินอื่นหรือการหาผลประโยชน์โดยวิธีการตามวรรคสองต้องมี กำหนดเวลาไถ่ถอนหรือคืนเงินลงทุนตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่สำนักหักบัญชีกำหนด

ทั้งนี้ สำนักหักบัญชีจะจัดสรรผลประโยชน์ให้สมาชิกตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่สำนัก หักบัญชีกำหนด

407.01(6) การคืนหลักประกัน

สมาชิกอาจขอคืนหลักประกันที่วางไว้กับสำนักหักบัญชีได้ เมื่อพิจารณาแล้วปรากฏว่า สมาชิก สามารถปฏิบัติตามมาตรการบริหารความเสี่ยงตามหลักเกณฑ์ 402 ได้ โดยสมาชิกอาจขอคืนหลักประกัน ได้เฉพาะในส่วนที่เกินกว่าความเสี่ยงดังกล่าวเท่านั้น โดยสมาชิกจะต้องแจ้งให้สำนักหักบัญชีทราบ

ข้อบังคับของสำนักหักบัญชี (ในส่วนที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์)

หมวด 400 การบริหารความเสี่ยง

ล่วงหน้าภายในเวลาที่สำนักหักบัญชีกำหนด และสำนักหักบัญชีจะคืนทรัพย์สินประเภทเดียวกับที่สมาชิกวางเป็นหลักประกันไว้กับสำนักหักบัญชี ทั้งนี้ สำนักหักบัญชีอาจไม่อนุญาตให้ขอคืนได้ หากมีเหตุผลอันสมควร หรือสำนักหักบัญชีอาจตกลงเงื่อนไขอื่นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขอคืนหลักประกันกับสมาชิกได้

การขอคืนหลักประกันตามวรรคหนึ่ง สมาชิกอาจขอคืนหลักประกันส่วนเกินในจำนวนที่เหลือภายหลังหักชำระหนี้และค่าบริหารจัดการที่สมาชิกค้างชำระต่อสำนักหักบัญชีตามวิธีการและระยะเวลาที่สำนักหักบัญชีกำหนด

(*ความในหลักเกณฑ์ 407 เดิมถูกยกเลิก และให้ใช้ความใหม่นี้แทน โดยข้อบังคับของสำนักหักบัญชี (ในส่วนที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์) หมวด 400 การบริหารความเสี่ยง ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2562 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2562 เป็นต้นไป)
